

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Pacis Westphalicæ Publica

Oder Westphälische Friedens-Handlungen und Geschichte

Worinnen enthalten ist, was vom Monath Junio des Jahrs 1648. biß zu dem, im Jahr 1649. völlig erfolgten Schluß und Ende des Universal-Friedens-Congressus zu Oßnabrück und Münster, gehandelt und geschlossen worden

Meiern, Johann Gottfried von

Hannover, 1736

VD18 90103165

N. I. Der Lüneburgischen Gesandten abermahlinger Aufsatz in puncto Satisfactionis Brunsvicensis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53029](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53029)

1647.
Julius.Wirkliche
Ausfertigung
solcher Uebersch.
tund.

§. XXIV.

1647.
Julius.

Und zwar gieng es mit solcher Subscription des Equivalent-Puncts also zu: Die Lüneburgischen Gesandten insinuirten denen Kaiserlichen Plenipotentiariis, den sub N. I. hier anliegenden Aufsatz, worinn die sämtliche Puncten so bisher verlangt worden, verfasst waren, und versicherte Wollmar, vor die Subscri-

ption Sorge zu tragen, wie dann auch erfolget, und am 8ten Julii die Notul von dem Kaiserlichen Legations-Secretario Schröder, dann folgenden Tages, von dem Schwedischen Legations-Secretario Matthia Widenklau, wirklich subscribiret wurde, inmassen die Anlage N. II. in forma ergiebt.

N. I.

Der Braunschweig-Lüneburgischen Gesandten abermaliger Aufsatz in puncto Satisfactionis Domus Brunsvico-Lüneburgensis.

N. I.
Der Lüneburgischen abermaliger Aufsatz.

Cum Celsissima Domus Ducalis Brunsvicensis & Lunæburgensis, ob Pacem publicam melius faciliusque stabiliendam, cesserint Coadjutoris in Archi-Episcopatus Magdeburgensem & Brementem, itemque Episcopatum Halberstadiensensem & Ratzeburgensem obtentis, ea conditione, ut inter alia etiam alternativa iisdem cum Catholicis in Episcopatum Osnabrugensem adiceretur Successio, Cæsarea Majestas presentis S. Rom. Imperii statui minimè expedire judicans, Pacem publicam propterea impediri diutius, consentit ac permittit, ut ejusmodi alternativa Successio in dicto Episcopatu Osnabrugensi deinceps inter Catholicos & Augustanæ Confessionis Episcopos, ex familia tamen Ducum Brunovicensium & Lunæburgensium, quamdiu eadem duraverit, postulandos, locum habere debeat, modis & conditionibus sequentibus.

Primo omnium restituatur Episcopatus Osnabrugensis totus & integer cum omnibus suis appertinentiis, Secularibus & Ecclesiasticis, moderno Episcopo Francisco Guilhelmo pleno jure possidendus, prout huic publicæ Transactioni convenit, ac præterea uniformis perpetuæ Capitulationis Leges, communi Principis Francisci Guilhelmi Domusque Brunsvigo-Lunæburgicæ & Capitularium Episcopatus Osnabrugensis consensu jam ineunda, fancierint.

Secundo: Status Religionis ac cæterus Ecclesiastici, totiusque Cleri utriusque Religionis, tam in ipsa urbe Osnabrugensi, quam in reliquis ad hunc Episcopatum pertinentibus, oppidis, villis, pagis, omnibusque aliis locis, maneat & reducatur in eum, qui fuit die 1. Januarii Ao. 1624. statutum; ita tamen, ut ante hæc fiat singularis quædam determinatio & dispositio de iis, quæ post Annum 1624. quoad verbi Ministros & Divinum cultum mutata deprehenduntur, etiam supradictæ Capitulationi inferenda, caveatque Dominus Episcopus per literas Reversales Statibus & Subditis suis, homagio ab ipsis recepto, Jura & Privilegia salva fore, & quæ præterea futura Episcopatus administrationi, statuumque & subditorum securitati utrinque necessaria videbuntur.

Tertio: Defuncto eodem Domino Episcopo succedat in Episcopatu Osnabrugensi Dominus Ernestus Augustus, Dux Brunsvicensis & Lunæburgensis, atque adeò vi hujus Pacis publicæ sit designatus ejusdem Coadjutori & Successor, teneaturque Capitulum Cathedrale Osnabrugense

Sechster Theil.

§ II 2

bru-

1647.
Julius.

brugense, ut & reliqui Status & Subditi, statim post decessum aut resignationem moderni Episcopi, eundem Dominum Ernestum Augustum Episcopum recipere, & isti fini intra trimestre à conclusa hac Pace computandum, ipsi præstare homagium, Quod si vero Dux Ernestus Augustus post obitum moderni Episcopi non fuerit superstes, teneatur Capitulum alium ex Domini Georgii Ducis Brunovicentis & Lunæburgensis posteris, in Episcopum suum postulare, conditionibus tamen in recepta Capitulatione uniformi initis perpetuo observandis. Eo autem demortuo aut ultro resignante, teneatur dictum Capitulum vel Electione vel Postulatione Præfulem Catholicum sibi præficere; Sin verò hac in parte vel Canonicorum negligentia vel discordia intercesserit, locus sit ordinationi Juris Canonici & consuetudini Germaniæ, salva tamen Capitulatione perpetua, ut & hac Transactione: & sic perpetuo admittatur alternativa successio inter Catholicos Episcopos ex gremio Capituli electos vel aliunde postulatos, atque Augustanæ Confessioni addictos, sed non alios, quam ex Familia modo nominati Ducis Georgii descendentes, & quidem si plures sint Principes, è natu minoribus eligatur vel postuletur Episcopus, nullis verò existentibus natu minoribus, sufficiatur unus ex Principibus regentibus: Illis autem deficientibus, succedat tandem Ducis Augusti posteritas, alternatione, uti dictum, inter ipsam & Catholicos perpetua.

1647.
Julius.

Quarto: Teneantur non solum memoratus Dux Ernestus Augustus, sed etiam omnes & singuli ex Familia Ducum Brunsvicentium & Lunæburgensium, Augustanæ Confessioni addictorum, in hoc Episcopatu alternatim succedentium, statum Religionis cæteris Ecclesiastici, totiusque Cleri, tam in ipsa urbe Osnabrugensi, quam in reliquis ad hunc Episcopatum pertinentibus ditonibus, oppidis, villis, pagis, omnibusque aliis locis conservare ac tueri, prout superius Artic. 2. & perpetua Capitulatione dispositum est.

Quinto: Ne etiam durante Administratione & Regimine Episcopi Augustanæ Confessioni addicti, circa censuram Ecclesiasticorum Catholicorum ritu Romanæ Ecclesiæ, ut & cætera, quæ sunt ordinis, ulla difficultas aut confusio suboriatur, horum omnium dispositio, quoties alternativa successio ad Augustanæ Confessionis Episcopum devenerit, Domino Episcopo Coloniensi velut Metropolitanò reservata, adversus Augustanæ Confessionis vero addictos plane sublata esto; cætera autem Superioritatis & Regiminis Jura in Civilibus & Criminalibus Augustanæ Confessionis Episcopo in quemvis juxta Capitulationis Leges illibata permaneant. Quando vero Catholicus Episcopus in Episcopatu Osnabrugensi rerumpitur, nihil omnino in Augustanæ Confessionis sacra arroget sibi juris aut obtineat.

Sexto: Monasterium seu Prælatura Walkenried, cujus hoc tempore Administrator est Christianus Ludovicus, Dux Brunovicentis & Lunæburgensis, una cum prædio Schauen, perpetuo feudi jure Ducibus Brunsvicentibus itidem à Cæsarea Majestate & Imperio cum omnibus pertinentiis jurebusque conferatur; eodem prorsus quo supra inter Ducum Brunsvicentium & Lunæburgensium Familias succedendi ordine, rejectis prætensionibus Episcopatus Halberstadiensis & Comitatus Honsteinensis.

Septimo: Ducibus quoque Brunsvicentibus & Lunæburgensibus sine contradictione cujusquam restituatur Monasterium Groningense, quod antè hac acquisitum Episcopatu Halberstadiensi cessit, reservatis etiam juribus, quæ dictis Ducibus in Castrum Westerburg competunt, nec minus infeudatio Comiti à Tettenbach à Ducibus facta, eoque nomine inita leges perinde ut jura crediti & pignoris Ducis Christiani Ludovici Vicario, Friderico Schenkio à Wintersted in Westerburg competentia, facta tecta maneant.

Octa.

1647.
Julius

Octavo: Debitum à Friderico Ulrico Duce Brunovicensi & Lunaburgensi cum Rege Daniæ contractum, & per hunc in Pacificatione Lubecensi Sacræ Cæsareæ Majestati cæsum, posteaque Cæsareæ Militiæ Præfecto Comiti Tillio donatum, attinet; cum moderni Duces Brunovicenses & Lunaburgenses se ad hoc debitum persolvendum ob plures rationes teneri negaverint, eaque de re etiam per Legatos Plenipotentarios Coronæ Sueciæ instanter actum sit, amore Pacis remissio & expunctio totius istius debiti & obligationis dictis Ducibus eorumque hæredibus & Provinciis concessa esto.

Nono: Cum Duces Brunovicenses & Lunaburgenses Cellensis Linææ, Capitulo Ratzeburgensi pro sorte 20000. florenorum annuas pensiones usque dum pependerit, alternatione jam cessante cessent quoque annuæ illæ pensiones, abolito prorsus debito, ut & alia quavis obligatione.

Decimo: Ducis etiam Augusti duobus filiis natu minoribus Antonio Ulrico & Ferdinando Alberto conferentur duæ Præbendæ in Episcopatu Strasburgensi primo vacaturæ.

Undecimo: Vice versa iidem Duces præteritis Postulationibus & Coadjutoriis in Archi-Episcopatus Magdeburgensem & Bremensem, item Halberstadtensem & Ratzeburgensem plenissimè renunciant: Ita ut, quæ circa hoc Archi-Episcopatus & Episcopatus superius in hoc Pacificationis Instrumento disposita sunt, citra ipsorum contradictionem effectum habere debeant; Capitulis utrobique in eo statu permanentibus, quo superius conventum est.

N. II.

Die von den Kayserlichen und Schwedischen Legations-Secretariis subscribirte Notul des Braunschweig-Lüneburgischen Equivalent-Puncts.

N. II.
Subscribirte
Notul.

Cum Domus Ducalis Brunsvicensis & Lunaburgensis, ob Pacem publicam melius faciliusque stabiliendam, cesserint Coadjutoriis in Archi-Episcopatus Magdeburgensem & Bremensem obtentis, ea conditione, ut inter alia etiam alternativa eisdem cum Catholicis in Episcopatum Osnabrugensem addiceretur Successio, Cæsarea Majestas præsentis Sacri Romani Imperii statui minimè expedire judicans, Pacem publicam propterea impediri diutius, consentit ac permittit, ut ejusmodi alternativa Successio in dicto Episcopatu Osnabrugensi deinceps inter Catholicos & Augustanæ Confessionis Episcopos, ex Familia tamen Ducum Brunovicensium & Lunaburgensium, quamdiu eadem duraverit, postulandos locum habere debeat, modis & conditionibus sequentibus.

Primo omnium: Restituatur dictus Episcopatus Osnabrugensis totus & integer cum omnibus suis appertinentiis, Secularibus & Ecclesiasticis, moderno Domino Episcopo Francisco Wilhelmo pleno jure possidendus, prout uniformis perpetuæque Capitulationis leges, communi Principis Francisci Wilhelmi, Domusque Brunsvigo-Lunaburgicæ & Capitularium Episcopatus Osnabrugensis consensu jam ineunda, sancierint.

Secundo: Status Religionis ac cæterus Ecclesiastici, totiusque cleri utriusque Religionis, tam in ipsa urbe Osnabrugensi, quam in reliquis ad hunc Episcopatum pertinentibus ditionibus, oppidis, villis, pagis, omnibusque